

Temanotat

**Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i
Kabul by**

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivaretatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

The number of killed and injured in Kabul province has increased by 26 per cent in the first half of 2017 compared with the corresponding period in 2016. In total, 219 civilians were registered killed and 829 injured in the province, of which 94 per cent as a result of rebel-initiated complex attacks or suicide attacks in Kabul city. Some attacks have been very deadly, and more than half of the civilian victims stem from a single attack – the attack on May 31st 2017.

The armed opposition in Kabul city is changing, and it appears more fragmented and complex. While the Taliban and Haqqani Network have previously been the most important actors amongst the rebels in the city, Daesh has become increasingly active in 2017. Daesh not only conducts sectarian motivated attacks but also attacks security forces, authorities and international military presence.

SAMMENDRAG

Antall drepte og skadde i Kabul provins har økt med 26 prosent i første halvår 2017 sammenlignet med tilsvarende periode i 2016. Totalt ble 219 sivile registrert drept og 829 skadd i provinsen, hele 94 prosent som følge av opprørsinitierte komplekse angrep eller selvmordsangrep i Kabul by. Enkelte angrep har vært svært dødelige, og mer enn halvparten av de sivile ofrene stammer fra ett enkelt angrep – angrepet den 31. mai 2017.

Den væpnede opposisjonen i Kabul by er i endring, og fremstår mer fragmentert og uoversiktlig enn før. Mens Taliban og Haqqani-nettverket tidligere har vært de viktigste aktørene på opprørssiden i byen, har Daesh i økende grad gjort seg gjeldende i 2017. Daesh gjennomfører ikke bare sekterisk motiverte angrep, men angriper også sikkerhetsstyrker, myndigheter og internasjonal militær tilstedeværelse.

Forkortelser

ACG – Armed Criminal Groups
AEF – Afghan Eradication Forces
ALP – Afghan Local Police
ANA – Afghan National Army (Afghan army)
ANBP – Afghan National Border Police
ANCOP – Afghan National Civil Order Police
ANP – Afghan National Police
ANSF – Afghan National Security Forces
AOG – Armed Opposition Groups
APRP – Afghan Peace and Reintegration Program
BBIED – Body Borne Improvised Exploding Device
DC/DAC – District (Administrative) Centre
DSG – District Shadow Governor (IEA)
GOA – Government of Afghanistan
IEA – Islamic Emirate of Afghanistan (Taliban)
IED – Improvised Exploding Device
IDF – Indirect Fire (ex: mortars)
IMF – International Military Forces
ISKP – Islamic State in Khorasan Province
LDI – Local Defence Initiative
NDS – National Directorate of Security (intelligence)
PGM – Pro-Government Militia
PRP – Previous Reporting Period (brukt av INSO)
PSC – Private Security Company
PSG – Provincial Shadow Governor (IEA)
RCIED – Radio Controlled Improvised Exploding Device
RPG – Rocket Propelled Grenade
SAF – Small Arms Fire
VBIED – Vehicle Borne Improvised Exploding Device

INNHold

1. Innledning	7
2. Konfliktrelaterte angrep og hendelser i 2017	8
2.1 «Black week»	9
2.2 Komplekse angrep og selvmordsangrep	10
2.3 Sekterisk motiverte angrep	11
2.4 Målrettede drap (targeted killings)	12
2.5 Andre angrep	13
3. Konflikt dynamikken i Kabul by	14
3.1 Tilstedeværelse av opprørsgrupper	15
3.1.1 <i>Daesh</i>	16
3.1.2 <i>Kabuls fragmenterte konfliktbilde</i>	17
3.2 Sivile ofre	17
3.3 Myndighetenes tiltak for å bedre sikkerheten i Kabul by	18
4. Internt fordrevne og returnerte	19
5. Referanser	20

1. INNLEDNING

Dette temanotatet beskriver sikkerhetssituasjonen i Afghanistans hovedstad, Kabul by. Informasjonen som presenteres er ikke uttømmende, og søkelys er satt på problemstillinger som anses å ha særlig relevans for utlendingsforvaltningen – som hvorledes konflikten påvirker situasjonen for sivilbefolkningen. Notatet er tidsmessig avgrenset fra januar til utgangen av september 2017.

Notatet er del av en serie notater om sikkerhetssituasjonen i ulike afghanske regioner, som er under utarbeidelse av Landinfo på oppdrag fra Utlendingsdirektoratet (UDI).

Sikkerhetssituasjonen i Afghanistan er flytende og uoversiktlig, og kan endre seg raskt. Det er utfordrende å skaffe pålitelig informasjon om forhold i tilknytning til den militære konflikten i Afghanistan samt sammenlignende datamateriale over tid. Dette gjelder både for områder der det er pågående kamper og hvor tilgangen til kilder og informasjon er liten, og for områder der det generelt foreligger lite informasjon på grunn av områdets begrensede relevans i en større politisk, sikkerhets- eller samfunnsmessig kontekst. Det er også ulikt kildetilfang for de forskjellige regionene, slik at informasjonsomfanget som presenteres i de ulike notatene i denne serien, vil kunne variere.

Landinfo benytter informasjon fra et bredt spekter av kilder; fra internasjonale og nasjonale organisasjoner, til myndigheter og media. I tillegg presenteres informasjon som Landinfo innhentet på en informasjonsinnhentingsreise i Afghanistan i april/mai 2017. Flere kilder er anonymiserte, og er verken referert med navn eller organisasjonstilknytning.

I mange provinser kan den vanskelige sikkerhetssituasjonen og dårlig tilgjengelighet grunnet sikkerhetssituasjonen, føre til at kildetilfanget er begrenset. Dette er i mindre grad tilfellet i Kabul by. Den internasjonale, sivile tilstedeværelsen i Kabul by er omfattende, og de fleste afghanske medier har hovedkontor i byen. Utenlandske journalister og reportere som reiser til Afghanistan, har som regel Kabul som base. Bruken av sosiale medier har økt de siste årene og alvorlige sikkerhetshendelser blir raskt fanget opp av slike medier. De mindre sikkerhetshendelsene rapporteres ikke nødvendigvis i massemedier, men de store komplekse angrepene får alltid spalteplass.

Det er en utfordring at kilder som rapporterer om situasjonen kan ha en agenda. Eksempelvis kan den hardt pressede samlingsregjeringen i Kabul ønske å vise handlekraft hva gjelder opprørsbekjempelse. Dette farger sannsynligvis hvilken informasjon de velger å dele.

Kildegrunnlaget er begrenset hva angår annet tallmateriale. I de tilfellene Landinfo likevel har valgt å presentere tallmateriale, bør tallene anses som indikative snarere enn absolutte.

Det er videre en generell utfordring at kun et fåtall kilder har et særskilt fokus på sikkerhetssituasjonen for sivilbefolkningen. Med unntak av United Nations Assistance Mission to Afghanistan (UNAMA), foreligger ikke etterrettelige kilder som systematisk rapporterer om sikkerhetssituasjonen for sivile. Halvårsrapporten for 2017 fra UNAMA danner derfor et vesentlig grunnlag for notatet. Mens UNAMAs

rapportering om sivile ofre (drepte og skadde)¹ som følge av konflikten i Afghanistan frem til nå kun har differensiert mellom regionene i Afghanistan, inneholder halvårsrapporten for 2017 også oversikt over sivile ofre på provinsnivå.

I tilfeller der kilder ikke omtaler sivilbefolkningen per se, blir allikevel informasjon om det generelle konfliktbildet presentert, da Landinfo mener at konfliktnivået kan sees som en proxy-indikator for sikkerhetssituasjonen til sivilbefolkningen.²

Notatet gir også informasjon om internt fordrevne (internally displaced persons/IDPs) som registreres. Tallmateriale hva gjelder IDPer er generelt usikre. Landinfo har her valgt å ta utgangspunkt i tall fra FNs kontor for koordinering av humanitære aktiviteter (OCHA), siden organisasjonen fortløpende oppdaterer sine data.³

I november 2016 publiserte Landinfo et temanotat om sikkerhetssituasjonen i provinsen Kabul (Landinfo 2016). Dette notatet tar utgangspunkt i den nevnte publikasjonen, og kan ses på som en oppdatering hva angår selve informasjonen om Kabul by. Provinsen som helhet vil omtales i et senere notat om sikkerhetssituasjonen i den sentrale regionen i Afghanistan.

2. KONFLIKTRELERTE ANGREP OG HENDELSER I 2017

Komplekse angrep og selvmordsangrep utgjør den største trusselen for sivilbefolkningen i Kabul by. Angrepene har stort skadepotensiale, skaper mye frykt og får oppmerksomhet i både nasjonale og internasjonale nyhetsmedier. Det er stor tilstedeværelse av sikkerhetsstyrker i byen, men det har vist seg å ikke være tilstrekkelig for å avverge slike angrep. En spesialavdeling og antiterrorenhet innen det afghanske politiet, Crisis Response Unit (CRU), rykker ut på kort varsel når det er store angrep i Kabul by (Widerøe & Ege 2016).

I likhet med foregående år (se blant annet Landinfo 2016) har det også i 2017 blitt gjennomført en rekke komplekse angrep i Kabul by, rettet mot høyprofilerte og strategisk viktige mål. I det videre vil slike angrep omtales nærmere, men det gis ingen uttømmende oversikt.

¹ UNAMA har rapportert om sivile ofre (drepte og skadde) i Afghanistan siden 2009. For en nærmere redegjørelse av UNAMAs definisjon av sivile ofre og metodikk for øvrig, se rapporten: https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_midyear_report_2017_july_2017.pdf.

² En proxy-indikator forstås som informasjon som er relevant for å beskrive en situasjon, der eksakt informasjon (i dette tilfellet sikkerhetssituasjonen for sivilbefolkningen) ikke foreligger.

³ Slik OCHA benytter tallene på internt fordrevne, forstår Landinfo det dithen at registreringene er utført av organisasjoner som arbeider med IDPer, og utføres på stedet familiene flykter til (OCHA 2016). Dette kan innebære at personer som har flyktet til områder der organisasjoner ikke opererer, ikke har blitt registrert. Det samme vil trolig være tilfelle for de som tar opphold hos familier eller bekjente, og som av den grunn ikke oppsøker organisasjoner for humanitær støtte.

2.1 «BLACK WEEK»

Et omfattende angrep den 31. mai 2017 forårsaket det største antallet sivile ofre (drepte og skadde) i Kabul by siden 2001. En tankbil med store mengder sprengstoff, minst to tonn, detonerte i området Wazir Akbar Khan. Eksplosjonen skjedde ved en av kontrollpostene inn til byens «green zone» ca. kl. 9 på morgenen, et tidspunkt da mange sivile forbigående var på vei til jobb. Det var en svært kraftig eksplosjon, og til sammen ble 92 sivile drept og 491 skadet. I tillegg til det store antallet sivile ofre, var det enorme ødeleggelser på infrastruktur i omkringliggende områder. Også ambassader i området så seg nødt til å evakuere personell (UN Secretary-General 2017a, s. 5).

Angrepet satt sinnene i kok i befolkningen, og sinnet ble i stor grad rettet mot myndighetene og deres manglende evne til å beskytte sine borgere. Den 2. juni 2017 demonstrerte om lag 1500 personer mot den manglende sikkerheten i byen. Da demonstrantene forsøkte å ta seg inn i området hvor presidentpalasset ligger, avfyrte sikkerhetsstyrkene skudd. Fire demonstranter ble drept og 13 skadet. En av de drepte var sønnen til en profilert parlamentariker med tilknytning til det politiske partiet Jamiat-e Islami. Mange mektige og profilerte politikere deltok i begravelsen til parlamentarikerens sønn den 3. juni 2017, blant annet flere ministre og lederskapet i Jamiat. Fire selvmordsbombere tok seg inn i begravelsesfølget, tre av disse utløste selvmordsbelter, og 18 personer ble drept og flere titalls skadet. Den fjerde selvmordsbombere mislyktes i oppdraget og ble arrestert (Biljert & Ruttig 2017).

Det er flere ubesvarte spørsmål relatert til angrepene. Et spørsmål er hvordan det var mulig at en tankbil full av sprengstoff kunne klare å komme seg inn i et av de best bevoktede områdene i Kabul by. Det er nærliggende å anta at opprørsgruppene har hatt støttespillere og medhjelpere innenfor myndighetenes sikkerhetsapparat. Det er videre uklart hva som var angrepets mål. Det spekuleres i om målet kan ha vært den tyske ambassaden som ligger i nærheten av der eksplosjonen fant sted, men dette er ikke bekreftet. Det er grunn til å tro at bomben ble utløst for tidlig, og at den dermed ikke rammet det tiltenkte målet. Resultatet ble i stedet at den rammet svært mange sivile. Dette kan også være en medvirkende faktor til at ingen har påtatt seg ansvaret for angrepet (Biljert & Ruttig 2017).

Det er ikke kjent hvem som står bak angrepene – verken angrepet 31. mai 2017 eller de påfølgende angrepene i begravelsesfølget. Det har vært mange spekulasjoner.

På hjemmesiden til Taliban, Voice of Jihad, har Taliban tatt sterk avstand fra angrepet:

[...] however the Islamic Emirate condemns every explosion and attack carried out against civilians, or in which civilians are harmed and has no legitimate target. Our countrymen must rest assured that the Kabul attack is not the work of Mujahideen (Islamic Emirate of Afghanistan 2017a).

Angrepets omfang tilsier at det antagelig er en av de store, etablerte opprørsgruppene som står bak. Når det gjelder Taliban, er det bred enighet om at gruppen ikke påtar seg ansvaret for alle angrep som de i realiteten står bak. Det gjøres en vurdering av hvorvidt angrepet har en profil som kan skade Talibans omdømme og «image» (Osman 2017). De mange sivile ofrene etter angrepet, den massive fordømmelsen fra alle miljøer, og at det ikke er åpenbart hva som var angrepets mål, kan tilsi at Taliban ikke ønsker å påta seg ansvaret, selv om de eventuelt står bak. Samtidig er det et faktum at Taliban ikke er en sentralstyrt organisasjon, at det er ulike regionale shuraer, og at

fragmenteringen innen organisasjonen øker (Giustozzi 2017a, s. 5). Det kan derfor være en fraksjon som har utført angrepet, uten at det var forankret i Talibans ledelse i Quetta.

Daesh⁴ benekter at de har hatt noe med angrepene i løpet av «black week» å gjøre. Myndighetene har pekt på Haqqani-nettverket. Haqqani holder vanligvis en svært lav offentlig profil, og verken bekrefter eller avkrefter hvorvidt de står bak et angrep eller ei. I dette tilfellet gjorde de et unntak. I en innlest melding, som ble distribuert til media den 12. juni 2017, tok nettverkets leder og nestleder i Talibans Quetta-shura, Sirajuddin Haqqani, avstand fra angrepet og nektet for å ha vært involvert (Radio Free Europe 2017).

2.2 KOMPLEKSE ANGREP OG SELVMORDSANGREP

Et komplekst angrep kjennetegnes ved at to eller flere angrepsmetoder kombineres. Ofte er en av disse metodene selvmordsangrep, enten med eksplosiver i bil eller en selvmordsbomber som bærer eksplosivene på kroppen. Slike angrep har de siste årene blitt benyttet i flere av de store byene, og særlig i Kabul by.

Den væpnede opposisjonens foretrukne mål er de afghanske sikkerhetsstyrkene, men også institusjoner som representerer sivile og politiske myndigheter er et yndet mål for de komplekse angrepene. To angrep tidlig i 2017 illustrerer dette. Den 10. januar 2017 benyttet Taliban to selvmordsbombere i et angrep på parlamentsbygningen. Angrepet skjedde ved arbeidsslagens slutt, og ifølge nyhetsmediet Reuters var det i hovedsak ansatte ved parlamentet som ble rammet (Shalizi 2017). UNAMA registrerte 109 sivile ofre som følge av angrepet; 34 ble drept og 75 skadet (UNAMA & OHCHR 2017, s. 33). Den 7. februar 2017 ble det gjennomført enda et selvmordsangrep, denne gang mot de ansatte i Høyesterett (Supreme Court). Til sammen ble 21 personer drept og 42 skadet, hvorav flere var kvinner. Ifølge UNAMA hevder Daesh å stå bak angrepet (UNAMA & OHCHR 2017, s. 12, 48).

Et angrep som ble gjennomført 1. mars 2017 var rettet mot flere bygningskomplekser («compounds») som huser ulike grener av sikkerhetsstyrkene, og hadde et klart «Taliban-stempel». Taliban var da også raskt ute med å påta seg ansvaret for de komplekse og koordinerte angrepene. Anslagene over antall ofre og profil på ofrene spriker. Taliban hevdet at «Martyr attacks leave 173 police, ANA and NDS personnel killed and wounded» (Islamic Emirate of Afghanistan, 2017c). På sin side hevdet afghanske myndigheter (som gjengitt i New York Times 2017) at kun tre av de 23 personene som ble drept i angrepet var sikkerhetspersonell, resten var sivile. I tillegg ble 106 personer skadet (Nordland & Nader 2017). Ifølge UNAMAs registreringer ble 19 sivile drept og 62 skadet i angrepet (UNAMA & OHCHR 2017, s. 33).

Bare en uke senere, den 8. mars 2017, ble det gjennomført et komplekst angrep mot et militærsykehus i Kabul. Om lag 50 personer ble drept, hvorav halvparten var militært personell. Flere titalls personer ble skadet, og flere enn 20 av disse var sivile (UN Secretary-General 2017a, s. 5). Opprørerne, ikledd medisinske uniformer, tok seg inn på sykehuset som blant annet behandler sårede soldater, men også sivile pasienter (Mashal & Abed 2017). I store deler av befolkningen har tilliten til sikkerhetsstyrkene

⁴ Islamic State in Iraq and the Levant - Khorasan Province (ISIL-KP), Islamic State Khorasan Province (ISKP) og Daesh er alle navn ulike kilder benytter på bevegelsen. I Afghanistan brukes hovedsakelig det arabiske akronymet Daesh. Det blir også benyttet gjennomgående i dette temanotatet.

lenge vært tynnslitt. Etter hendelser som angrepet på militærpsykehuset, spør folk seg hvordan sikkerhetsstyrkene (ANSF) skal kunne beskytte befolkningen når de ikke engang er i stand til å ta vare på seg selv, og hindre opprørere i å ta seg inn på et godt bevoktet sykehus. Daesh har hevdet at de stod angrepet.

Daesh påtok seg ansvaret for enda et angrep den 3. mai 2017, rettet mot en internasjonal militærkonvoi ved Massoud Square, sentralt i Kabul by. Dette var første gang Daesh aksjonerte mot de internasjonale styrkene. Selvmordsangrepet ble gjennomført med bil; et angrep som krever flere ressurser og mer planlegging enn angrepene som Daesh tidligere har stått bak i Kabul by. Angrepet fant sted i morgenrushet, og det var i hovedsak sivile afghanere på vei til jobb som ble rammet; seks sivile ble drept og 24 skadet. De internasjonale soldatene, som var mål for angrepet, ble bare lettere skadd (Popalzai 2017; UNAMA & OHCHR 2017, s. 40). Det er nærliggende å se angrepet i sammenheng med «mother of all bombs» – bomben på elleve tonn som amerikanske styrker sprengte på hovedbasen til Daesh i Achin-distriktet, Nangarhar-provinsen, medio april (Rasmussen 2017a). Angrepet som Daesh rettet mot den internasjonale konvoien kan ha vært hevn, men det kan også ha vært et budskap om at Daesh fortsatt er operative og en aktør å regne med, selv om de ble hardt rammet av amerikanernes bombe.

Etter «black week» i månedsskiftet mai/juni, fulgte noen relativt rolige uker i Kabul by. Deretter, den 24. juli 2017, aksjonerte Taliban mot det de hevdet var en buss med ansatte fra etterretningstjenesten National Directorate of Security (NDS). Ifølge nyhetsmedier dreide det seg derimot om ansatte i Ministry of Mines and Petroleum. Minst 35 personer ble drept og flere enn 40 skadet (Al Jazeera 2017b). Noen dager senere, den siste dagen i juli, utførte Daesh et komplekst angrep mot den irakiske ambassaden. To afghanske vakter ble drept og 11 personer ble skadet.

I slutten av august sprengte en selvmordsbomber seg ved New Kabul Bank, i nærheten av det diplomatiske kvarteret. Banken utbetaler lønn til sikkerhetspersonell, og denne dagen sto mange i kø for å ta ut lønn i forkant av feiringen av Id. Minst fem personer mistet livet og flere ble skadet (Al Jazeera 2017b, c). Taliban har påtatt seg ansvaret for angrepet, noe som også er annonsert på deres hjemmeside.

En selvmordsbomber drepte to politi og én sivil ved inngangen til en cricket-stadion i byen den 13. september 2017, og flere skal ha blitt skadd i angrepet (Popalzai & Westcott 2017). Det var i flere timer uavklart hvem som sto bak angrepet, men ifølge en internasjonal kilde (e-post 2017), skal Daesh ha påtatt seg ansvaret.

En del angrep avverges eller mislykkes. I august tok eksempelvis en mann med selvmordsbelte taxi, men mannen utløste bomben for tidlig og ble drept. En person opplyses å ha blitt såret i angrepet, Landinfo antar at det dreier seg om taxisjåføren. Ingen av opprørsgruppene har påtatt seg ansvaret for hendelsen (TOLO News 2017b). Fremgangsmåten og bruk av taxi er svært uvanlig.

2.3 SEKTERISK MOTIVERTE ANGREP

Daesh hevder å ha stått bak flere angrep i Kabul by fra sommeren 2016. Daesh står for en bokstavtro og salafistisk tolkning av islam. Ifølge denne læren er shiamuslimer vantro og bør av den grunn bekjempes. Angrepene med klarest sekterisk «signatur» så langt i 2017, er angrepet på den shiamuslimske Al Zahra-moskeen i vest-Kabul den 15. juni 2017 og angrepet på en shiamoske i området Khair Khana den 25. august 2017.

Det førstnevnte angrepet skjedde under Ramadan etter at fasten var brutt på kvelden, og fire personer ble drept (Rasmussen 2017b). I angrepet den 25. august 2017, der selvmordsbombere tok seg inn i moskeen under fredagsbønnen, ble det rapportert om minst 20 drepte og flere titalls skadde. Angrepet startet med at det ble kastet en granat inn i moskeen som skapte stor panikk, deretter ble det avfyrt skudd, før selvmordsbomberne detonerte eksplosivene de bar på kroppen (Mashal 2017). Daesh har påtatt seg ansvaret for begge angrepene, mens Taliban tar skarp avstand fra slike angrep.

I tillegg hevder Daesh å ha stått bak flere angrep som ikke har en særskilt sekterisk agenda; blant annet bilbomben rettet mot internasjonale styrker i morgenruset i Kabul by den 3. mai 2017, selvmordsbombere som aksjonerte mot Høyesterett den 7. februar 2017, i tillegg til angrepet på militærsykehuset i mars (UNAMA & OHCHR 2017, s. 48).

2.4 MÅLRETTEDE DRAP (TARGETED KILLINGS)

Ifølge den anerkjente Afghanistan-eksperten Antonio Giustozzi er omfanget av opprørsinitierte, målrettede drap redusert i landet som helhet etter 2014. Nedgangen skyldes ikke at Taliban har svekket kapasitet, men er en følge av gruppens endrede fokus og taktikk. Etter at det internasjonale ISAF-oppgjøret ble avsluttet, er konflikten i Afghanistan hovedsakelig en kamp om territorier og kontroll (Giustozzi 2017, s. 12).

I første halvår av 2017 har UNAMA registrert en tre prosent økning i antallet målrettede drap på landsbasis sammenlignet med samme periode i foregående år. Ifølge UNAMA er målrettede drap den tredje største grunnen til at sivile drepes eller skades i Kabul provins. UNAMA presenterer ikke konkrete tall for byen, men kun på provinsnivå (UNAMA & OHCHR 2017, s. 41, 73).

Ofte er det vanskelig å definere om et angrep er målrettet, eksempelvis i tilfeller hvor det benyttes magnetiske IEDer⁵. Ble eksplosivene plassert på kjøretøyet fordi det var et tilgjengelig mål, eller var det et målrettet angrep på én eller flere av bilens passasjerer?

Det er bred enighet om at Taliban har solid tilstedeværelse i Kabul by, og at Taliban og andre opprørsgrupper er aktive med å samle inn etterretningsinformasjon i byen. Det er ikke mulig å fastslå hvor omfattende opprørernes etterretningsvesen er, men Giustozzi anslår antallet spioner i byen til å være om lag 1500 personer. Likevel mener han at Talibans handlingsrom og kapasitet i Kabul by er begrenset. Det er hovedsakelig når personer som er i Talibans søkelys beveger seg ut av byen, at de blir tatt av Taliban (Giustozzi 2017b, s. 10, 16).

I kunngjøringen av våroffensiven for 2016, Operation Omari, varslet Taliban at de ville prioritere «[...] assassinations of enemy commanders in urban centers» (som gjengitt i Roggio 2016). Dette kan forklare at det i løpet av sommeren 2016 var flere

⁵ Magnetiske IEDer ble introdusert som angrepsmetode i de store byene, og særlig i Kabul, i 2014. Det dreier seg om små sprengladninger som festes på kjøretøy med magnet. Sprengladningen detonerer når kjøretøyet settes i bevegelse. Angrepsmetoden er enkel og billig, både i form av materiell og menneskelige ressurser, samtidig som den viser tilstedeværelse og handlekraft. I og med at det dreier seg om relativt små mengder eksplosiver, er skadeomfanget begrenset, men de som sitter i kjøretøyet og er i umiddelbar nærhet av kjøretøyet, kan påføres alvorlige skader. I og med at skadeomfanget er begrenset, får disse angrepene lite oppmerksomhet, med mindre de som rammes har en særskilt profil.

tilfeller av målrettede drap i Kabul by (se Landinfo 2016, s. 18). Som det fremgår av Landinfos notat av november 2016 om sikkerhetssituasjonen i Kabul, har ofre for målrettede drap i Kabul by en særskilt høy profil, som høytstående representanter for sivile eller militære myndigheter, eksempelvis parlamentsmedlemmer (Landinfo 2016, s. 18). Landinfo har ingen informasjon som indikerer at dette bildet er endret.

Landinfo er kjent med enkelte tilfeller av målrettede drap i inneværende år. Tidlig i juli ble lederen for påtalemyndigheten i provinsen Parwan, Abdul Samad Zalmai, drept av en magnetisk IED i Kabul by (Khaama Press 2017). I samme periode, medio juli, skal det ifølge en internasjonal kilde (e-post 2017) ha vært et angrep med magnetisk IED mot kjøretøyet til et parlamentsmedlem som representerer Takhar-provinsen. Landinfo har ikke funnet offentlig tilgjengelig informasjon om at parlamentsmedlemmet ble drept eller skadet. Ifølge nyhetsmedier skal to ansatte i Anti-Corruption Justice Center (ACJC) ha blitt skutt og drept på vei hjem fra jobb i april 2017 (TOLO News 2017c). Det er uklart hvem som står bak skytingen og hva som var motivet for drapene.

2.5 ANDRE ANGREP

Bomber og IEDer benyttes fortsatt relativt hyppig av opprørsgruppene i Kabul by. Med unntak av de komplekse angrepene, er det ifølge UNAMAs registreringer, IEDer som forårsaker flest sivile drap og skader i Kabul provins (UNAMA & OHCHR 2017, s. 73). Magnetiske IEDer benyttes i hovedsak mot kjøretøy som tilhører sikkerhetsstyrkene, men også mot sivile myndigheter. Det internasjonale samfunnet har gode sikkerhetsrutiner, sikre kjøretøy og hyppig sjekk av disse, og rammes derfor i begrenset grad.

De «klassiske» fjernutløste IEDene⁶ benyttes også fortsatt som angrepsvåpen i Kabul by. Flere opprørsgrupper benytter disse. Den 13. mars 2017 ble det utløst en slik bombe mot en buss som tilhørte det private telekommunikasjonsselskapet Roshan. Én person ble drept og 23 skadet. Ingen har påtatt seg ansvaret for hendelsen (UNAMA & OHCHR 2017, s. 38).

I gjennomsnitt har det i 2017 vært to angrep med magnetiske IEDer i måneden i Kabul by (internasjonal kilde, e-post 2017). Nyhetsmedier rapporterer om enkelte av hendelsene som involverer bruk av magnetiske IEDer, men ikke alle, og det synes å være vilkårlig hvorvidt slike hendelser kommer i nyhetsmediene eller ei. Eksempelvis rapporterte en afghansk TV-kanal i januar 2017 om et angrep med magnetisk bombe i Kabul by, men ingen ble drept eller skadet i hendelsen (1TV Media 2017). I mai 2017 ble to kvinner drept og tre skadet av en magnetisk bombe. Bomben var plassert på innsiden av en skyttelbuss som skulle transportere arbeidere til arbeidsplassen deres i Water Supply Department (TOLO News 2017a; UNAMA & OHCHR 2017, s. 12).

Det begrensede skadeomfanget forklarer antagelig hvorfor hendelsene ikke alltid får oppmerksomhet – det er de store, komplekse angrepene i hovedstaden som fanger nyhetsmedienes interesse. I sosiale medier rapporteres det imidlertid raskt, etter få minutter, om ulike sikkerhetshendelser i Kabul by, selv de mindre hendelsene.

⁶ Angriperne har mer kontroll på når de fjernstyrte IEDene utløses og detoneres, mens trykkplateutløste IEDer rammer mer vilkårlig.

Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2017) ble det i løpet av en toukers periode i august 2017 gjennomført fem angrep der magnetiske IEDer ble benyttet. Alle angrepene var rettet mot sikkerhetspersonell. Ifølge den internasjonale kilden ble én person drept og om lag 20 personer skadet i hendelsene; enkelte av de skadde var sivile, også barn. Landinfo er ikke kjent med at noen av disse hendelsene er rapportert i nyhetsmedier. Taliban melder imidlertid om enkelte slike hendelser på sin hjemmeside, som for eksempel den 28. august 2017: «A magnetic bomb attached to a vehicle blew up in Kabul city, the country's capital on Sunday, leaving a policeman dead and 2 more wounded» (Islamic Emirate of Afghanistan 2017b).

Sporadisk skyter opprørerne også raketter mot byen. Da USAs forsvarsminister James Mattis og NATOs generalsekretær Jens Stoltenberg besøkte Kabul 27. september 2017, ble det skutt raketter mot flyplassen. Ingen ble drept. Taliban påtok seg ansvaret for angrepene på twitter. Ifølge Talibans talsmann (som gjengitt i CNN 2017), skal forsvarsminister Mattis ha vært målet (McKirdy, Allen & Brown 2017). Rakettene er normalt lite treffsikre, og det er vilkårlig hvor de lander. De utgjør derfor en fare for sivilbefolkningen; nylig, i juli 2017, ble minst to barn drept og én kvinne skadet da en rakett landet i et bolighus i byen (TOLO News 2017d).

3. KONFLIKTDYNAMIKKEN I KABUL BY

Konfliktmønsteret etter tilbaketrekkingen av de internasjonale ISAF-styrkene i 2014, har gått i retning av mer konvensjonell krigføring og kamp om territorier. En stor andel av de registrerte sikkerhetshendelsene på landsbasis er væpnede sammenstøt. I perioden fra juni til august 2017 utgjorde de væpnede sammenstøtene 64 prosent av alle registrerte sikkerhetshendelser (UN Secretary-General 2017b, s. 4). Kryssild forårsaker at mange sivile drepes og skades.

Landinfo påpeker at dette bildet ikke er representativt for konfliktmønsteret i Kabul by. For opprørsgrupper som aksjonerer i Kabul by, er fortsatt selvmordsbombere, IEDer og eksplosiver de viktigste angrepsvåpnene. Her er det ikke kamp om territorier; Kabul by er myndighetskontrollert.⁷ Samtidig har opprørsgruppene i byen gjentatte ganger vist at de har tilstedeværelse og kapasitet til å gjennomføre store, komplekse angrep. De angriper primært høyprofilerte mål som representerer sivil administrasjon eller sikkerhetsstyrker, i tillegg til utenlandsk representasjon. Komplekse angrep og selvmordsangrep er normalt ikke individuelt innrettet.

Videre vil Landinfo bemerke at afghanske myndigheter og det internasjonale samfunnet har iverksatt svært omfattende sikkerhetstiltak i Kabul by, og at det har blitt vanskeligere for opprørerne å ramme mål som er sikret. Opprørerne bruker til gjengjeld stadig kraftigere bomber og våpen, i tillegg til flere angripere.⁸ Disse momentene bidrar til å forklare hvorfor det i økende grad er sivile afghanere som blir ofre i de høyprofilerte, komplekse angrepene. Sivilbefolkningen risikerer å være på

⁷ Slik Landinfo forstår «myndighetskontroll» i denne konteksten, betyr dette at sikkerhetsstyrkene har «militær»/sikkerhetsmessig kontroll over byen.

⁸ De komplekse angrepene inkluderer pr. definisjon flere angripere og angrepsvåpen, og ofte er selvmordsbombere involvert.

feil sted til feil tid, å oppholde seg der det gjennomføres et komplekst angrep, eller der det detonerer en bombe. Sivile kan være tilfeldig forbigående, personer som arbeider for institusjonen som angripes, eller som befinner seg i nærheten av åstedet.

Enkelte av angrepene i 2017 har avstedkommet store antall sivile drept og skadet. Blant landets provinser, har Kabul det høyeste antallet sivile drept og skadet, og nasjonalt står provinsen for 20 prosent av alle registrerte sivile ofre for konfliktrelatert vold. Til sammen ble 219 sivile registrert drept og 829 skadet i årets første seks måneder i Kabul provins – en svært stor andel av disse som følge av de komplekse angrepene i byen (UNAMA & OHCHR 2017, s. 3, 73).

Angrepsfrekvensen i Kabul by er uregelmessig og uforutsigbar. Konfliktmønsteret følger ikke den tradisjonelle syklusen med redusert aktivitet i vintermånedene. Normalt har opprørsaktiviteten avtatt under Ramadan, som for muslimer er en tid for ettertanke, bønn og veldedighet. I år ble det ikke slik. Under Ramadan ble Kabul by åsted for det største og mest dødelige angrepet på afghansk jord på flere tiår – angrepet som fant sted den 31. mai 2017.

Sammenlignet med landet for øvrig, eksempelvis provinsene Helmand, Nangarhar og Kandahar, er antallet registrerte sikkerhetshendelser i Kabul provins relativt lavt. Helmand ble i april 2016 beskrevet som episenteret for konflikten (samtale i Kabul, april 2016), og slik er det fortsatt. Men selv om denne provinsen har svært mange registrerte sikkerhetshendelser, er antallet sivile ofre om lag halvparten av antallet ofre som er registrert i Kabul provins (UNAMA & OHCHR 2017, s. 73).⁹

3.1 TILSTEDEVÆRELSE AV OPPRØRSGRUPPER

Flere grupper i den væpnede opposisjonen har tilstedeværelse og aksjonerer i Kabul by. Taliban og Haqqani-nettverket er fortsatt de viktigste aktørene på opprørssiden, men samtidig har Daesh kommet inn som en ny aktør. Dette bidrar til at konfliktmønsteret i byen er i endring. De komplekse angrepene i byen er designet for å tiltrekke seg oppmerksomhet fra verdenspressen, og skal vise de væpnede opposisjonsgruppene kapasitet og relevans. Derfor er det viktig for de ulike gruppene på opprørsbevegelsen å utføre angrep i hovedstaden.

Mens Daesh i 2016 utførte sekterisk motiverte angrep i Kabul by, har en del av angrepene som gruppen har påtatt seg ansvaret for i 2017, hatt en profil som til forveksling kan ligne på profilen til Taliban og Haqqani-nettverkets angrep.

Haqqani-nettverket antas å være arkitekten bak de mest spektakulære og sofistikerte angrepene i byen. Det er tette bånd mellom Taliban og Haqqani-nettverket. Sirajuddin Haqqani er Haqqani-nettverkets leder og samtidig Talibans (Quetta-shuraens) nestleder. Den anerkjente Afghanistan-eksperten Antonio Giustozzi slår fast at Haqqani (Miran Shah Shura) er til stede, innhenter etterretningsinformasjon og opererer i Kabul by. Ifølge Giustozzi har Haqqani-nettverket et særskilt fokus på å iverksette «special operations» i byen (Giustozzi 2017a, s. 6, 7; Giustozzi 2017b, s. 6). Det bekreftes av en velinformert internasjonal kilde i Kabul (samtale april 2017) at Taliban og Haqqani-nettverket har en arbeidsfordeling, som går ut på at Haqqani-nettverket utfører de komplekse og koordinerte angrepene i byen, mens Taliban

⁹ I Helmand provins bor det om lag en million, mens i Kabul provins antas innbyggertallet å være om lag fire millioner. Relativt sett er det dermed større sannsynlighet for at en sivilist blir drept i Helmand enn i Kabul.

gjennomfører lavintensitetsangrepene, eksempelvis med magnetiske IEDer og håndvåpen. Bakgrunnen for organiseringen er at Haqqani-nettverket anses for å være mer effektive og bedre trent enn Taliban.

Grupperingen Hezb-e Islami var tidligere del av den væpnede opposisjonen i Afghanistan, men inngikk i september 2016 fredsavtale med afghanske myndigheter, og opptrer i dag kun som politisk aktør. I februar 2017 ble lederen Gulbuddin Hekmatyar fjernet fra FNs sikkerhetsråds sanksjonsliste, og i mai kom mannen – som under borgerkrigen på 1990-tallet fikk tilnavnet «slakteren fra Kabul» – tilbake til byen etter 20 år. Han ble mottatt med en storslått seremoni, ledet an av landets president Ashraf Ghani Ahmadzai i presidentpalasset (Al Jazeera 2017a).

3.1.1 Daesh

Sommeren 2016 begynte Daesh å aksjonere i Kabul by. I løpet av sommeren og høsten ble det gjennomført minst tre sekterisk motiverte angrep i byen, alle rettet mot shiamuslimer eller shiamuslimske mål (se blant annet Landinfo 2016).

Daesh har som nevnt blitt en viktigere aktør på opprørssiden i Kabul by i 2017, og har gjennomført flere sekteriske angrep mot shiamuslimer. De har også gjennomført angrep mot andre mål, som afghanske myndigheter og den internasjonale, militære tilstedeværelsen. I første halvår 2017 har gruppen påtatt seg ansvaret for til sammen syv selvmordsangrep og komplekse angrep i landet som helhet, fire av disse i Kabul by (UNAMA & OHCHR 2017, s. 33).

Den 28. april 2017 annonserte Taliban årets våroffensiv, Operasjon Mansouri. I kunngjøringen utpekte Taliban særlig de internasjonale styrkene som angrepsmål. Det må antas at det var et nederlag for Taliban at det var Daesh som sto bak det første høyprofilerte angrepet i Kabul by etter kunngjøringen – og at angrepet den 3. mai 2017 var rettet mot, nettopp, de internasjonale styrkene.

Det er vanskelig å forstå fenomenet Daesh i Afghanistan; hvilke grupper eller sympatisører bevegelsen omfatter, og hvilken forbindelse det er mellom lokale grupper på provins- og distriktsnivå og bevegelsens hovedkvarter i Nangarhar. Det finnes heller ikke klare svar på hvor tette bånd det er mellom Daesh i Afghanistan og «moderorganisasjonen» i Irak/Syria. En velinformert internasjonal kilde (samtale i Kabul, april 2017) hevdet i samtale med Landinfo at Daesh i Afghanistan først og fremst er drevet av lokal dynamikk – at det for eksempel kan hende at Taliban-kommandanter ønsker å promotere seg selv, og i den hensikt bruker flagget og navnet til Daesh.

En arabisktalende FN-kilde som tidligere arbeidet i Midtøsten (samtale med Landinfo, mai 2017), har derimot påpekt at angrepene som Daesh utfører i Afghanistan omtales på bevegelsens hjemmeside, og at opplysningene som presenteres – blant annet om involverte personer og hvilket sprengstoff som er brukt – fremstår som troverdige. På den bakgrunn mente kilden at det antagelig må være relativt tette bånd mellom Daesh i Afghanistan og ledelsen i Syria/Irak. Daesh sitt angrep på den irakiske ambassaden i Kabul den 31. juli 2017, tolkes ellers som en advarsel til Bagdad og som en reaksjon på nederlag som Daesh har lidd i Irak den siste tiden – særlig at de ble presset ut av Mosul (Mail Online 2017).

3.1.2 Kabuls fragmenterte konfliktbilde

Landinfo vil påpeke at konfliktbildet i løpet av de siste to årene har blitt mer fragmentert og uoversiktlig, og det er usikkerhet knyttet til hvem som er ansvarlig for flere av de store angrepene i byen. Taliban og Daesh bruker hjemmesidene sine til å kommunisere hvorvidt de påtar seg ansvaret for et angrep, eventuelt om de fordømmer angrepet. Talibans hjemmeside, Voice of Jihad, benyttes til å komme med offisielle uttalelser, ofte ført i pennen av talsmann Zabiullah Mujahid. Daesh benytter nettstedet al-Amaq til samme formål.

Noen ganger hevder både Taliban og Daesh at de står bak angrep. Andre ganger, er det uenighet blant kildene om hvem som med høyest sannsynlighet har stått bak et angrep. Det var blant annet tilfellet i mars 2017 da militærpsykehuset i Kabul ble angrepet. Daesh selv hevdet at de var ansvarlige, og UNAMA har presentert angrepet som et «Daesh Claimed Attack» (UNAMA & OHCHR 2017, s. 48). En annen internasjonal organisasjon (samtale i Kabul, april 2017) mente imidlertid at det var mest sannsynlig at det var Taliban som sto bak, fordi et militærpsykehus er et typisk angrepsmål for Taliban.

Det er heller ikke brakt på det rene hvem som sto bak det store angrepet 31. mai 2017, og ingen av de militante grupperingene har påtatt seg ansvar for angrepet.

UNAMA erkjenner at det kan være svært krevende med sikkerhet å fastslå hvem som står bak de ulike selvmordsangrepene og komplekse angrepene, såfremt ikke en gruppe selv påtar seg ansvaret. UNAMA forklarer dette med kompleksiteten i den væpnede opposisjonen og terrorcellene i Kabul, kombinert med at UNAMA ikke har tilgang til etterretningsinformasjon. Dette anføres som bakgrunn for at «UNAMA has not attributed any attacks during the first six months of 2017 to the Taliban-affiliated Haqqani network» (UNAMA & OHCHR 2017, s. 6).

3.2 SIVILE OFRE

Det har i Kabul provins vært en signifikant økning på 26 prosent i antall sivile ofre (drepte og skadde) i første halvår 2017 sammenlignet med foregående år. Ifølge FNs rapportering holdes den væpnede opposisjonen ansvarlig for brottdelen av de sivile ofrene i Kabul provins.

Totalt ble 1048 sivile registrert drept eller skadet som følge av konfliktrelatert vold i provinsen i årets første seks måneder, hvorav 219 personer ble drept og 829 skadet. UNAMAs registreringer viser at Kabul er den provinsen i landet hvor desidert flest sivile drepes og skades i konfliktrelatert vold (UNAMA & OHCHR 2017, s. 3, 73).

Enkelte angrep i første halvår av 2017 har vært svært dødelige. Hele 55 prosent av de sivile ofrene som er registrert i provinsen, stammer fra ett enkelt angrep; angrepet da en tankbil full av sprengstoff klarte å ta seg inn i et av de best bevoktede områdene i Kabul by den 31. mai 2017, og som forårsaket at 92 sivile ble drept og 491 skadet.

Det er ubestridt at komplekse angrep og selvmordsangrep tar flest liv i Kabul by, dette i motsetning til konfliktmønsteret i landet for øvrig, der særlig bakkekamper, mens også veibomber og andre IEDer forårsaker flest sivile ofre. Ifølge UNAMAs registreringer er det ikke i noen andre provinser at slike angrep utgjør én av de tre viktigste årsakene til at sivile drepes og skades. Hele 94 prosent av de sivile ofrene i landets hovedstad stammer fra opprørsinitierte komplekse angrep eller

selvmordsangrep; til sammen har 209 sivile blitt drept og 777 skadet i løpet av første halvår 2017 (UNAMA & OHCHR 2017, s. 5, 33).

Det betyr at andre årsaker enn komplekse angrep og selvmordsangrep – som IEDer og målrettede drap – forårsaket at ti sivile ble drept og 52 skadet i provinsen som helhet i løpet av årets første halvår av (UNAMA & OHCHR 2017, s. 5, 73).

Taliban har påtatt seg ansvaret for ti komplekse angrep og selvmordsangrep i første halvår 2017, de fleste i Kabul by (UNAMA & OHCHR 2017, s. 33). Daesh har påtatt seg ansvaret for fire selvmordsangrep og ett komplekst angrep i Kabul by i årets første seks måneder (UNAMA & OHCHR 2017, s. 33, 48).

3.3 MYNDIGHETENES TILTAK FOR Å BEDRE SIKKERHETEN I KABUL BY

Befolkningen i Kabul by synes i større grad enn tidligere å holde myndighetene ansvarlige for den dårlige sikkerhetssituasjonen i byen, herunder sikkerhetsstyrkenes manglende evne til å beskytte byens innbyggere mot vilkårlig, konfliktrelatert vold. Etter angrepet den 31. mai 2017 var det store demonstrasjoner og det ble satt opp «protest-telt» på ulike steder i byen (Fitri 2017).

Misnøyen har vært særlig uttalt i den shiamuslimske delen av befolkningen. Hazaraene har arrangert flere demonstrasjoner for å uttrykke misnøye mot myndighetene, som de mener neglisjerer deres sikkerhet. Demonstrantene har krevd at høytstående tjenestemenn innen sikkerhetsstyrkene må forlate stillingene sine, og at det må gjennomføres dyptgripende reformer innen sikkerhetssektoren, slik at styrkene blir i stand til å ivareta befolkningens sikkerhet (Liutho 2017). Den 24. april 2017 leverte forsvarsminister Abdullah Habibi og sjefen for hæren Qadan Shah Shahim sine avskjedssøknader. Disse ble umiddelbart tatt til følge (Mashal & Cooper 2017). Etter angrepet 31. mai 2017 ble to politisjefer i Kabul, Shah Hassan Frogh og Gul Nabi Ahmadzai, suspendert fra stillingene sine (Radio Free Europe 2017).

Innenriksministeriet (MoI) har utarbeidet en plan for å øke sikkerheten i Kabul by og omkringliggende områder – Kabul Security Plan. Planen er en direkte konsekvens av angrepet 31. mai 2017, og er vedtatt av presidenten. Som følge av de store angrepene den siste tiden, skal sikkerheten i den diplomatiske enklaven prioriteres. Deretter skal planen gradvis utvides til å omfatte hele byen og de sentrale distriktene rundt. Flere kontrollposter og patruljer skal, ifølge planen, bidra til økt sikkerhet. Skannere settes opp på særlig sårbare og strategisk viktige steder, blant annet skal innfartsårene til byen få slikt utstyr. Den 21. august 2017 meldte nyhetsmedier at implementeringen av planen hadde startet (The Kabul Times 2017; Erfanyar 2017).

Analytikere i Afghanistan Analysts Network påpeker at planen er utformet i den hensikt å beskytte viktige myndighetsinstitusjoner og det internasjonale samfunnet. Kildene mener at sikkerheten til sivile afghanere antagelig ikke blir forbedret av tiltakene i denne planen (Bjelica & Clark 2017).

4. INTERNT FORDREVNE OG RETURNERTE

Ifølge OCHA er det i perioden fra 1. januar til 22. august 2017 ikke registrert internt fordrevne fra Kabul provins (*District of Origin*). I samme periode har i underkant av 4000 personer tatt opphold i Kabul. De fordrevne kommer fra ulike deler av landet, men det ser ut til at den største gruppen kommer fra distriktet Ghorband (i provinsen Parwan); til sammen har 1652 personer fra Ghorband søkt tilflukt i Kabul i 2017 (OCHA 2017).

Høsten 2016 økte antallet returnerte fra Pakistan dramatisk – flere hundretusen personer returnerte til Afghanistan. Ifølge UNHCR har Kabul provins mottatt et stort antall av disse, og organisasjonen påpeker at provinsens kapasitet til å absorbere og reintegrere fordrevne og returnerte er minimal. De fleste bosetter seg i utkanten av byen, hvor det er mangel på grunnleggende tjenester (UNHCR 2017a).

Ifølge UNHCR (2017b) har organisasjonen assistert 47 984 frivillige returnerte til Afghanistan i perioden fra 1. januar til 31. august 2017, hvorav de fleste antagelig er returnerte fra Pakistan. Av det totale antallet returnerte, har 12 667 returnert til Kabul.

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- 1TV Media (2017, 18. januar). Magnetic bomb blast strikes Kabul, no casualties reported. *1TV Media*. Tilgjengelig fra <http://1tvnews.af/en/news/afghanistan/27346-magnetic-bomb-blast-strikes-kabul-no-casualties-reported%20%20%20%20> [lastet ned 5. september 2017]
- Al Jazeera (2017a, 4. mai). Hekmatyar returns to Kabul after 20 years in hiding. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2017/05/hekmatyar-returns-kabul-20-years-hiding-170504145123325.html> [lastet ned 15. september 2017]
- Al Jazeera (2017b, 24. juli). Taliban claim deadly Kabul suicide attack. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2017/07/casualties-feared-kabul-car-bomb-attack-170724034019038.html> [lastet ned 4. september 2017]
- Al Jazeera (2017c, 29. august). Suicide bomber targets Kabul Bank branch. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2017/08/suicide-bomber-targets-kabul-bank-branch-170829073843771.html> [lastet ned 4. september 2017]
- Biljert van, M. & Ruttig, T. (2017, 4. juni). *A Black Week in Kabul: Terror and protests*. Kabul: Afghanistan Analysts Network. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/a-black-week-in-kabul-terror-and-protests/> [lastet ned 15. september 2017]
- Bjelica, J. & Clark, K. (2017, 25. september). *The New Kabul «Green Belt» Security Plan: More Security for whom?* Kabul: Afghanistan Analysts Network. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/the-new-kabul-green-belt-security-plan-more-security-for-whom/> [lastet ned 28. september 2017]
- Erfanyar, A. S. (2017, 14. august). Kabul security plan to begin from diplomatic zone soon. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2017/08/14/kabul-security-plan-begin-diplomatic-zone-soon> [lastet ned 20. september 2017]
- Fitri, K. B. (2017, 6. juni). Ongoing anti-govt protest in Kabul expands. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2017/06/06/ongoing-anti-govt-protest-kabul-expands> [lastet ned 13. september 2017]
- Giustozzi, A. (2017a, 23. august). *Taliban's organization and structure*. Oslo: Landino. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/3589/1/3589_1.pdf [lastet ned 31. august 2017]
- Giustozzi, A. (2017b, 23. august). *Taliban's Intelligence and the intimidation campaign*. Oslo: Landino. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/3589/1/3589_1.pdf [lastet ned 31. august 2017]
- The Kabul Times (2017, 21. august). New Kabul Security Plan unveiled. *The Kabul Times*. Tilgjengelig fra <http://thekabultimes.gov.af/index.php/opinions/politics/14785-new-kabul-security-plan-unveiled.html> [lastet ned 13. september 2017]
- Khaama Press (2017, 4. juli). Senior police officer killed in Kabul explosion. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/senior-police-officer-killed-in-kabul-explosion-03074> [lastet ned 13. september 2017]
- Islamic Emirate of Afghanistan (2017a, 31. mai). Remarks by spokesman of Islamic Emirate concerning today's Kabul explosion. *Islamic Emirate of Afghanistan*. Tilgjengelig fra <https://alemarah-english.com/?p=15352> [lastet ned 8. september 2017]
- Islamic Emirate of Afghanistan (2017b, 31. mai). 1 policeman killed, 2 injured in Kabul. *Islamic Emirate of Afghanistan*. Tilgjengelig fra <https://alemarah-english.com/?p=19235> [lastet ned 7. september 2017]
- Islamic Emirate of Afghanistan (2017c, 31. mai). Kabul: Martyr attacks leave 173 police, ANA and NDS personnel killed and wounded. *Islamic Emirate of Afghanistan*. Tilgjengelig fra <https://alemarah-english.com/?p=11267> [lastet ned 8. september 2017]

- Landinfo (2016, 25. november). *Sikkerhetssituasjonen i provinsen Kabul*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3471/1/3471_1.pdf [lastet ned 5. september 2017]
- Liutho, M. (2017, 3. juli). After a bloody month in Afghanistan, demonstrators demand security reforms. *Los Angeles Times*. Tilgjengelig fra <http://www.latimes.com/world/asia/la-fg-afghanistan-protest-20170703-story.html> [lastet ned 5. september 2017]
- Mail Online (2017, 1. august). Two killed in IS-claimed attack on Iraq embassy in Kabul. *Mail Online*. Tilgjengelig fra <http://www.dailymail.co.uk/wires/afp/article-4749666/Two-killed-IS-claimed-attack-Iraq-embassy-Kabul.html> [lastet ned 31. august 2017]
- Mashal, M. & Cooper, H. (2017, 24. april). 2 Top Afghanistan Military officials resign after Taliban attack. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2017/04/24/world/asia/afghanistan-taliban-defense-minister-resigns.html?mcubz=3> [lastet ned 13. september 2017]
- Mashal, M. & Abed, F. (2017, 8. mars). After deadly attack on Kabul Hospital, Everywhere was full of blood. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2017/03/08/world/asia/kabul-military-hospital-in-afghanistan-comes-under-attack.html?mcubz=3> [lastet ned 5. september 2017]
- Mashal, M. (2017, 25. august). ISIS claims deadly attack on Shiite Mosque in Afghanistan. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2017/08/25/world/asia/mosque-kabul-attack.html?mcubz=3> [lastet ned 4. september 2017]
- McKirdy, E., Allen, K. & Browne, R. (2017, 27. september). Mattis target of failed Kabul airport rocket attack, Taliban says. *CNN*. Tilgjengelig fra <http://edition.cnn.com/2017/09/26/politics/mattis-afghanistan/index.html> [lastet ned 28. september 2017]
- Nordland, R. & Nader, Z. (2017, 1. mars). 2 Taliban Bombings kill 23 people in Kabul. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2017/03/01/world/asia/bombings-kabul-taliban.html?mcubz=3> [lastet ned 8. september 2017]
- Osman, B. (2017, 7. juni). *A Black Week in Kabul (2): Who are the most likely perpetrators?* Kabul: Afghanistan Analysts Network. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/a-black-week-in-kabul-2-who-are-the-most-likely-perpetrators/> [lastet ned 5. september 2017]
- OCHA, dvs. Office for Coordination of Humanitarian Affairs (2017, 5. september). *Afghanistan: Conflict Induced Displacement (as of 03 September 2017)*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps> [lastet ned 5. september 2017]

Dette er et interaktivt kart. Landinfo hentet ut informasjon 5. september 2017.

- Radio Free Europe (2017, 12. juni). Haqqani Network Chief denies Taliban role in Kabul, Herat bombings. *Radio Free Europe*. Tilgjengelig fra <https://www.rferl.org/a/afghanistan-haqqani-network-denies-taliban-role-bombings-kabul-herat/28542365.html> [lastet ned 13. september 2017]
- Rasmussen, S. E. (2017a, 15. april). US' mother of all bombs' killed 92 Isis militants, say Afghan officials. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/15/us-mother-of-all-bombs-moab-afghanistan-donald-trump-death-toll> [lastet ned 14. september 2017]
- Rasmussen, S. E. (2017b, 15. juni). Suicide bomber strikes at Shia mosque in western Kabul. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2017/jun/15/suicide-bomber-shia-mosque-kabul-afghanistan> [lastet ned 31. august 2017]
- Roggio, B. (2016, 12. april). Taliban name Afghan spring offensive after founder and first emir Mullah Omar. *Long War Journal*. Tilgjengelig fra

<http://www.longwarjournal.org/archives/2016/04/taliban-name-afghan-spring-offensive-after-founder-and-first-emir-mullah-omar.php> [lastet ned 13. september 2017]

- Popalzai, E. (2017, 3. mai). Car bomb kill eight people near US Embassy in Kabul. *CNN*. Tilgjengelig fra <http://edition.cnn.com/2017/05/03/asia/suicide-attack-near-us-embassy-in-kabul/index.html> [lastet ned 13. september 2017]
- Popalzai, E. & Westcott, B. (2017, 13. september). Kabul: Blast outside cricket stadium kills three people. *CNN*. Tilgjengelig fra <http://edition.cnn.com/2017/09/13/asia/kabul-blast-cricket-stadium/index.html> [lastet ned 15. september 2017]
- Shalizi, H. (2017, 10. januar). Taliban attack near Afghan parliament kills more than 30. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-afghanistan-blast/taliban-attack-near-afghan-parliament-kills-more-than-30-idUSKBN14U1DL> [lastet ned 20. september 2017]
- TOLO News (2017a, 13. mai). Two killed in Magnetic IED Explosion in Kabul. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/afghanistan/two-killed-magnetic-ied-explosion-kabul> [lastet ned 7. september 2017]
- TOLO News (2017b, 9. august). One killed in Kabul suicide attack close to police check post. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/afghanistan/one-killed-kabul-suicide-attack-close-police-check-post> [lastet ned 7. september 2017]
- TOLO News (2017c, 10. april). Two ACJC's Employees shot dead in Kabul. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/afghanistan/two-acjc%E2%80%99s-employees-shot-dead-kabul> [lastet ned 28. september 2017]
- TOLO News (2017d, 5. juli). Two children killed in Kabul Rocket Attack. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/index.php/afghanistan/two-children-killed-blast-kabul-city> [lastet ned 28. september 2017]
- UNAMA & OHCHR (2017, juli). *Afghanistan – Midyear report 2017 – Protection of civilians in armed conflict*. Kabul: UNAMA & OHCHR. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_midyear_report_2017_july_2017.pdf [lastet ned 31. august 2017]
- UNHCR (2017a, mai). *May 2017 – Central Region Update. Afghanistan Protection Cluster*. Tilgjengelig via Reliefweb http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20170621_cr_may_factsheet.pdf [lastet ned 5. september 2017]
- UNHCR (2017b, 7. september). *Afghanistan: Assisted Voluntary Repatriation Return by Province of Destination - 01 January - 31 August 2017*. Kabul: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/map/afghanistan/afghanistan-assisted-voluntary-repatriation-return-province-destination-01-january> [lastet ned 20. september 2017]
- UN Secretary-General (2017a, 15. juni). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/sg_report_on_afghanistan_-_15_june_2017.pdf [lastet ned 31. august 2017]
- UN Secretary-General (2017b, 15. september). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/sg_report_on_afghanistan_21_sept_2017.pdf [lastet ned 22. september 2017]
- Widerøe, R. & Ege, T. E. (2016, 14. oktober). Dette er CRU 222: En av verdens mest testede kontraterrorenheter. *VG*. Tilgjengelig fra <http://www.vg.no/nyheter/utenriks/norge-i-krig/dette-er-cru-222-en-av-verdens-mest-testede-kontraterrorenheter/a/23820833/> [lastet ned 28. september 2017]

Muntlige kilder

- Internasjonal organisasjon, samtale i Kabul 17. april 2016.
- Internasjonal organisasjon, samtale i Kabul 30. april 2017.
- FN-organisasjon, samtale i Kabul 3. mai 2017.
- Internasjonal kilde, e-postkorrespondanse 2017.